

Kuzey Amerika Yerlileri Anlatmalarının Yer Aldığı Yayınların Analizi*

Analysis of the Studies Concerning North American Indian Narratives

Yrd. Doç. Dr. Pınar FEDAKÂR**

Özet

Amerikan Yerlilerinin anlatmalarıyla ilgili ilk çalışmalar, Avrupalıların Amerika kıtasına gelmesiyle başlamıştır. İlk çalışmalar, seyyah, tüccar ya da askerlerin kaydettiği anlatmalar ve bu anlatmaları içeren yayınlardır. 18. yüzyılda yapılan ve daha çok metin yayınları şeklinde olan çalışmaların ardından, 19. yüzyılda bilimsel nitelikli pek çok çalışma yapılmıştır ve bu çalışmaların çok büyük bir kısmı Kuzey Amerikan Yerli anlatmalarıyla ilgilidir. Amerikan Yerlileri hakkındaki yayınlar, Henry Rowe Schoolcraft, Daniel Garrison Brinton, Edward Burnett Taylor, Thomas F. Crane, Lewis Spence ve Paul Radin gibi araştırmacıların çalışmalarıyla hız kazanmıştır. 20. yüzyıla gelindiğinde Franz Boas, Stith Thompson, Alan Dundes gibi araştırmacıların çalışmalarıyla, Amerikan Yerli anlatmaları bilimsel olarak incelenmeye başlanmıştır. Bu makalede; Kuzey Amerikan Yerlileri anlatmaları hakkında yapılan derleme ve inceleme çalışmaları kronolojik olarak incelenmiş ve 15. yüzyıldan 21. yüzyıla kadar yapılmış çalışmalar bir bütün olarak değerlendirilmiştir.

Anahtar kelimeler: Amerikan Yerlileri, halk anlatması, folklor, masal, efsane, halk hikâyesi

Abstract

The first studies of American Indian narratives were made by Europeans who discovered America. These studies are records and publications which have been done by pilgrims, merchants or the military. After 18th century publications of which more textual, in the 19th century, there have been numerous scientific studies, and majority of them is related to North American Indian narratives. The first publications were made by Henry Rowe Schoolcraft, Daniel Garrison Brinton, Edward Burnett Taylor, Thomas F. Crane, Lewis Spence, and Paul Radin. In the 20th century, scientific researches on The American Indian narratives started with the studies of Franz Boas, Stith Thompson, and Alan Dundes etc. In this article, the studies of North American Indian narratives are analysed in chronological order.

Keywords: American Indian, Native American, Narrative, folklore, fairy tale, legend, folk tale

---

* Bu makalenin yazılmasında TÜBİTAK tarafından 2219- Yurtdışı Doktora Sonrası Araştırma Burs Programı çerçevesinde 2015-2016 yıllarında 1 yıl süreyle Madison-Wisconsin-ABD'de kullanılmak üzere verilen araştırma bursunun olanaklarından yararlanılmıştır.

** Ege Üniversitesi, TDAE, Türk Halk Bilimi ABD, pdonmez41@hotmail.com

2010 yılı nüfus sayımı verilerine göre, Amerika Birleşik Devletleri'nde 2.9 milyon Amerikan Yerlisi yaşamaktadır [census.gov]. Federal hükümetin 2015 verilerine göre 566 kabile tespit edilmiştir [loc.gov]. Coğrafi ve ekolojik olarak tasnif edilmiş 10 farklı kültür bölgesine ayrılan kabileler, 100'den fazla dili konuşmaktadır [Greenberg 1992].

1492 yılında İspanya'dan Hindistan'a ulaşan kısa bir deniz yolu bulmak için gemisiyle denizlere açılan Christopher Columbus, Karayiplerdeki küçük bir adaya ulaştığında Hindistan'ın doğusundaki sahillere geldiğini düşünür. Bu yanlış anlama aslında bugünkü Amerika kıtasının keşfidir. Columbus ve yanındaki Avrupalılar kıtaya ayak bastığında, bugünkü adlandırmayla Amerikan Yerlileri, zaten orada yaşamaktadır. Kuzeyden güneye ve doğudan batıya bütün kıtada yaşayanların nüfusunun 8 milyon ila 18 milyon arasında olduğu sanılmaktadır. Bu konuda kesin bir bilgi bulunamamakla birlikte, Avrupalıların gelişinden sonra ortaya çıkan ve Amerikan Yerlileri için çok büyük kayıplara neden olan salgın hastalıklar ve savaşlarla nüfusta büyük bir düşüş olduğu kesindir. Amerikan Yerlilerinin bugünkü nüfusu, 1,5 ila 2,5 milyon arasında değişmektedir, çünkü nüfus sayımının sonucu sayımın hangi ölçekle yapıldığına bağlı olarak değişmektedir. Söz gelimi, kendisini Amerikan Yerlisi kabul eden veya belirli bir gruba bağlı olan kişilerin sayısı, gruplara ve politik iklime göre değişebilmektedir [Sutton 2000: 3-4]. Amerikan Yerlilerinin nüfusu, nüfus sayımı resmi sayfasında yer alan 2010 sayımına göre 2.3 milyondur ve 2000 yılından itibaren yüzde 39 oranında artmıştır [census.gov].

Bugün Amerikan Yerlileri, Amerika Birleşik Devletleri'nde yasal olarak özel haklara sahip bölgelerde (rezervasyon) yaşamaktadırlar [Hirschfelder ve Molin 2012: 8]. 2010 yılı verilerine göre federal olarak tanınan 562 Amerikan Yerli bölgesi (rezervasyon) bulunmaktadır. Bu bölgelerin 229'u Alaska'da, geri kalanı ise diğer 33 eyalettedir [ncal.org] .

Amerikan Yerli Anlatmaları: Mit, Efsane ve Hikâye Terimleri

Amerikan Yerli anlatmaları; "mit", "efsane", "hikâye" terimleri altında yayınlanmıştır. Metinleri içeren eserlerin pek çoğu tür veya terim konusu üzerinde durmamış, ele aldığı konuya uygun olarak veya belirli bir bölge ya da kabileye ait metinleri bir araya getirerek ve "mit", "efsane", "hikâye" terimlerinden biri veya ikisi kullanılarak isimlendirilmiştir.

Franz Boas [1914], Amerikan Yerli anlatmalarının iki temel grubu olduğunu ve bu iki grubun Amerikan Yerlileri tarafından neredeyse daima ve açık bir şekilde birbirinden şu şekilde ayrıldığını bildirir: İlk grup dünya henüz bugünkü şeklini almadan önceki olaylarla ilgilidir; ikinci grup ise, bizim modern zamanımızla ilgili anlatmaları içerir. Boas, ilk grup anlatmaları mit, ikinci grup anlatmaları ise tarihle ilgili anlatmalar olarak kabul eder [Boas 1914: 378].

Boas'ın yaptığı sınıflandırmada, modern dünyanın ya da günümüz dünyasının yaratıldığı an temel sınır olarak kabul edilmektedir. Böylesi bir sınır Bascom'un anlatı türleri sınıflandırmasını akla getirmektedir. Bascom, efsaneleri yazılı tarihin sözlü gelenekteki karşılığı olarak tanımlar ve bu anlatmalarda olağanüstü varlıklar ve olayların da yer aldığını vurgular [Bascom 1965: 4-5]. Boas'ın Amerikan Yerli anlatmalarında iki temel tür olarak belirlediği mit ve tarihsel anlatı tasnifine geri dönersek, bu tasnif içinde efsaneler "tarihsel anlatı" grubunda yer alır. Ancak, tarihsel anlatılar, yazılı tarihin bakış açısıyla algılanmak yerine, sözlü geleneğin bir parçası ve Bascom'un tanımına bağlı olarak yazılı tarihin, sözlü gelenekteki yansımaları olarak kabul edilebilir.

Boas ve Bascom'un vurguladığı gibi mit ve efsane türleri arasındaki temel ve belki de yegâne fark zaman ve mekândır. Her iki türde de olağanüstü varlıklar ve olaylar yer almakla birlikte zaman ve mekân kesin olarak farklıdır. Boas'ın vurguladığı gibi mit olmayan anlatmalar

da mitolojik karakterleri içerebilir. Bu nedenle konu, yapı, işlev ve karakterler bakımından tasnif etmek veya farklılıklarını bulmak kesin bir sonuç vermeyecektir.

Mitik zaman, dünya ve onun sakinlerinin bugünün dünyasından farklı olduğu bir zamanı tasvir eder. Efsaneler ise tarihi zamanı tasvir eder yani dünya, bitkiler, hayvanlar, coğrafi şekiller ve insanlar bugünün dünyasından farklı değildir. Ancak mitik karakterler, insan gibi davranıp ve bazen insan kılığında görüldükleri için bu anlatmaların içinde yer alabilirler. Örnek olarak, çocukları kaçııp ormana götüren yamyam dev Dzonokwa ya da insanlar gibi davranan ya da insanlarla etkileşime geçebilen Alakarga (Blue Jay), Coyote (Çakal/Kır kurdu), Mink ve Rakun gibi [Bastian-Mitchell 2004: 41].

Zaman ve mekân farklılığını anlamak için anlatma ve zaman ilişkisi değerlendirilmelidir. Anlatma içinde yer alan olayların belirli bir sırayı izlemesi bu sıranın da mantıksal olarak birbirine bağlanması gerekir. Olaylar öncelik ve sonralık sırasıyla belirli bir bağlam içinde birbirine bağlanır. Araştırmacılar Bastian ve Mitchell, anlatma ve zaman arasındaki ilişkiye bağlı bu algısal sıralamanın Batı dünyasına özgü olduğunu ve Batı dünyası dışındaki algının ise farklı olduğunu belirtir [Bastian-Mitchell 2004: 38-39]. Amerikan Yerlilerinin zaman algısını anlamak, anlatmaların olay sırası veya örgüsü, konusu ve belki türünü de anlamak için yararlı olacaktır.

Bastian ve Mitchell, Batı dünyasının zaman algısının "çizgisel" olduğunu ama diğer kültürlerde farklı olarak "döngüsel" zaman algısının olabileceğini belirtir ve iki zaman algısı arasındaki farkı şöyle açıklar: Çizgisel zaman, zaman içinde gerçekleşen olaylar arasındaki ilişkileri anlamaya yardımcı olur ve bu nedenle başı ve sonu belli olan bir zaman çizelgesi içine yerleştirilir. Çizgisel zamanın belirli bir başlangıcı vardır ve Batı dünyası için bu evrenin yaratılmasıdır ve elbette bir de sonu olacaktır. Döngüsel zamanda ise; zaman tek yönlüdür. Tıpkı doğanın döngüsel zamanı gibi, gece ve gündüz, yaz ve kış birbirini aynı yönde ve durmadan takip eder. Ya da bir güç diğerini alt ettiyse, devam eden döngüde alt edilen ötekini yenecek ve bu böyle devam edecektir. Amerikan Yerli kabilelerinden Lakota mitolojisinde "dört zaman" tanımlanır. İlki gündüz ve ikincisi gecedir. Üçüncü zamanda ayın evreleri oluşur. Dördüncü ve sonuncu zaman ise Tate'in oğulları (rüzgarlar), dünyanın dört köşesi ve dört mevsimi oluşturma görevlerinden dönene kadar yaratılmaz. Onlar, evlerinden 12 ay süresi uzağa gitmişlerdir ve işte bu yüzden 12 ay, 1 yılı oluşturur. Döngüsel zaman nesillerde de izlenebilir. Canlılar doğar, çoğalır ve ölür ve diğer nesil aynı süreci tekrarlar. Kutsal törenler bu belirli döngüsel olaylarla ilgilidir. Örnek olarak, hasat yapıldığında bitkilerin yeniden yeşermesi yani döngünün yeniden başlaması için törenler yapılır. Hasat törenleri bütün Amerikan Yerli kabilelerinde uygulanmaktadır [Bastian-Mitchell 2004: 36]. Döngüsel zaman ve törenlerin ilişkisi aynı şekilde doğa ve törenlerin ilişkisinde de görülür. Amerikan Yerlilerinin ortak dünya görüşünde zaman gibi doğa da döngüseldir. Bruchac, döngüsel zaman ve doğa ilişkisine işaret ederek döngüsel varoluşun Amerikan Yerlilerinin ortak ve yaygın dünya görüşü olduğunu belirtir ve döngüsel varoluşu Black Elk'in ifadelerini kullanarak şöyle açıklar: Dünyanın gücü daima dairesel şekilde işler ve her şey döngüsel olmaya çalışır. Mevsimlerin, güneşin ve ayın döngüsü, hatta kuş yuvalarının dairesel şekilleri bile bunu kanıtlar. Sadece dairenin ortası diğer bütün noktalara eşit mesafededir. Sadece insanlar, hayvanlar ve bitkiler değil hatta rüzgârlar, sular, ateş ve taşlar yani her şey canlıdır ve hisseder. Tıpkı örümcek ağının iplikleri gibi her şey birbirine bağlıdır ve birine dokunduğunda diğerleri de titrer [Bruchac 2003: 10-11].

Bruchac'ın tespitleri doğa, zaman ve döngüsellik ilişkisi her şeyin canlı olduğu ve hislere sahip olduğu görüşüne dayanan ve bu nedenle de bütün varlıkların birbiriyle ilişkili olduğunu inanan dünya görüşünü açıklaması bakımından önemlidir [Bruchac 2003: 10-11]. Bu bağlantıyı en açık şekilde "iyeler"le ilgili anlatma ve inançlarda görmek mümkündür. Yer, su ve hava ile ilgili

her şeyin bir iyisi (spirit) vardır ve bu nedenle canlı gibi idrak edilirler. Çizgisel zaman bütün olayları öncelik ve sonralık ilişkisinde sıralamaya çalışırken, döngüsel zaman çoklu ilişkiler kurar ve her şeyi birbirine eşitler, dolayısıyla her şey her şeyle her şekilde ilişkilenebilir. Amerikan Yerlileri doğanın bir parçası olduklarına inanırlar ama bu görüş doğanın uzmanı veya ustası olduklarını veya ondan üstün oldukları fikrini içermez [Bastian-Mitchell 2004: 35]. Hopi kabilesinden bir bilgenin; insan ve doğa arasındaki bu ilişkiyi "mitik gerçeklik" olarak adlandırdığını belirten Bastian ve Mitchell, Amerikan Yerlilerinin dünya görüşüne göre döngüsel zamanın; fiziksel dünya ile mitik, spritüel dünyanın eşzamanlı olarak var olduğunu vurgular. Yazarlar; Amerikan Yerlilerinin bakış açısını, geçmiş, günümüz ve gelecek çerçevesinde, anlamak için Batı Dünyasına ait bakış açısından yani çizgisel zaman algısından farklı bir bakış açısıyla ele almak gerektiğini vurgular [Bastian-Mitchell 2004: 36].

Amerikan Yerli Anlatmalarıyla İlgili Yayınlar

Amerikan Yerli anlatmalarıyla ilgili çalışmalar, Avrupalıların Amerika kıtasına gelmesiyle başlamıştır. İlk çalışmalar, seyyah, tüccar ya da askerlerin kaydettiği anlatmalar ve bu anlatmaları içeren yayınlardır. W. K. McNeil, Lankford'un kitabının 1987 yılındaki ilk baskısı için yazdığı "Giriş"te [13-28]; ilk derleme yayınının 1496 yılında yayınlanan ve Friar Ramon Pané tarafından hazırlanan "On the Antiquities of the Indians (Yerlilerin Gelenekleri Hakkında)" adlı kitap olduğunu belirtir. Columbus'la birlikte Amerika'ya ayak basan Friar Ramon Pané, Yerlilerin gelenekleri hakkında bilgi toplamak amacıyla bu seyahate katılmıştır. Bugün Haiti'de yaşamakta olan Tairo kabilesiyle birlikte iki yıl yaşayan Ramon Pané, onların mit, efsane ve masal gibi anlatmalarıyla birlikte geleneklerini de derleyerek yayınlamıştır. W. K. McNeil, bu yayından sonra 19. yüzyıla kadar seyyahlar, tüccarlar ve askerler başta olmak üzere Amerika'ya gelen pek çok Avrupalı, Amerikan Yerlilerine ait anlatmaları kaydettiğini, ancak bu yayın ve metinlerin neredeyse hiçbirinin bilimsel yayın olmadığını belirtir. 18. yüzyılda birkaç bilimsel nitelikli çalışma bulunmasına rağmen bu çalışmalar anlatmaları içermemektedir [Lankford 1987: 13-28].

Amerikan folklor çalışmalarının babası kabul edilen Henry Rowe Schoolcraft, 1820'li yıllarda derlemeler yapmış ve yayınlamıştır. Bu yayınların pek çoğunda Amerikan Yerli anlatma metinleri ve bunlar üzerine bilimsel incelemeler yer almıştır [Thompson 1966: XV].

Henry Rowe Schoolcraft; araştırmacı olmasının yanında bir kâşif, Yerlilerin temsilci ve bir kürk tüccarının yarı-Ojibwa kızının eşidir. Bu özellikleriyle Amerikan Yerlileri folkloru ve özellikle anlatmaları hakkında derin ve önemli sonuçları olan çalışmalar yapmıştır. Amerikan Yerlilerinin mitleri ve bütün folklorun belgelenmesiyle ilgili modern araştırmaların başlamasında önemli rol oynar [Bastian-Mitchell 2004: 27].

Henry R. Schoolcraft tarafından hazırlanan "The Mtyh of Hiawatha and Other Oral Legends of the North American Indians (Kuzey Amerikan Yerlilerinin Hiawatha Miti ve Diğer Sözlü Efsaneleri)" [1977] adlı kitabın ilk baskısı 1856 yılında Londra'da yapılmıştır. Thompson, bu kitabın Amerikan Yerli anlatmalarının yayınlandığı ilk çalışma olduğunu belirtir [Thompson 1966: XV]. Hiawiatha Iraquois (Iraquolar) kabilesinin, Manabozho ise Algonquins (Algonquinler) kabilesinin en dikkati çeken mitik karakterleridir ve kitap adını bu karakterlerden birinden alır. Kitapta, Amerikan Yerli kültürüyle ilgili bir "Giriş" ve metinler yer almaktadır. Her metnin ait olduğu grup veya kabile belirtilmiştir.

Schoolcraft'ın çalışmalarını takip eden yayınlardan biri Daniel Garrison Brinton'un 1868 yılında yayınlanan "The Myths of The New World (Yeni Dünyanın Mitleri)" adlı kitabıdır. Brinton, 1878 yılında "National Legend of Chanta-Muskokee Tribe (Chanta-Muskokee

Kabilesinin Milli Efsanesi)" adlı kitabı yayınlamıştır. Brinton, bir derlemeciden ziyade bir teorisyendir ve onun kitapları, 19. yüzyılın sonlarındaki folklor çalışmaları üzerinde teorik bakımdan oldukça etkili olmuştur [Lankford 1987: 13-28].

1865 yılında Edward Burnett Taylor, "Research into the Early History of Mankind and the Development of Civilization (İnsanlığın Erken Tarihi ve Medeniyetin Gelişimi Araştırması)" adlı kitabında Kuzey Amerika Yerli anlatmalarını ve özellikle mitlerini incelemiştir. Kitapta yer alan "Geographical Distribution of Myths (Mitlerin Coğrafi Yayılımı)" adlı bölümde, Amerikan Yerlilerinin anlatmaları ile Asya anlatmaları arasındaki paralelliklere değinilmiştir. Bu çalışma, sistemli bir araştırma ve karşılaştırma olmamakla birlikte Kuzey Amerikan Yerli anlatmaları ve Asya arasındaki ilk karşılaştırma örneği olması bakımından önemlidir. Bu çalışmanın bir diğer önemi ise Amerikan folklor çalışmalarının öncüsü kabul edilen Boas'ı etkilemiş ve karşılaştırmalı çalışmalara yönlendirmiş olmasıdır [Dundes 1967: 61-62].

Londra'da Trubner, Co. ve New York'ta Leypoldt - Holt yayınevleri tarafından 1868 yılında yayınlanan Daniel Garrison Brinton'un "The Myths of the New World: A Treatise on the Symbolism - Mythology of the Red Race of America (Yeni Dünyanın Mitleri: Amerika'nın Kızıl Irkının Mitleri ve Sembolizmi Üzerine Bir Tez)" adlı çalışması o tarihe kadar yapılmış en geniş kapsamlı araştırma olması bakımından önemlidir [Brinton 1868].

1883 yılında Prof. Thomas F. Crane, Amerikan Yerli mitlerinin kökeni hakkında çalışmaya başlamış ve Amerikan Yerlileri ve Zenci anlatmalarını karşılaştırmalı olarak inceleyerek anlatmaların orijin ve yayılım süreçlerini değerlendirmiştir. Crane'in yaptığı çalışmalarla Amerikan Yerlilerinin anlatmalarının kökeninin tespit edilmesi sorunu tartışılmaya başlanmıştır ve yazarın bu çalışması teorik çalışmalar için önemli bir kilometre taşıdır. Crane'den 20 yıl sonra, James Mooney tarafından 1900 yılında yayınlanan "Myths of Chrokee (Chrokee Mitleri)", folklor ve mitoloji alanında yayınlanan en önemli teorik kazanımlardan biridir. Mooney, anlatmaları "kutsal mitler, hayvan hikayeleri, yerel efsaneler ve tarihi gelenekler" olmak üzere dört gruba ayırmıştır. Bu çalışma, anlatmaların bilimsel tasnifi için önemli bir adımdır [Lankford 1987: 13-28].

1890'ların başından itibaren Prof. Franz Boas'ın etkisiyle derleme ve genellikle karşılaştırmaya dayalı incelemelerin sayısında ve niteliğinde artış görülür. The Bureau of American Ethnology raporları ve bültenleri ve American Folklore Society'nin yayını olan Journal of American Folklore Dergisi'nde kitanın her köşesinden anlatmalar yayınlanır. Kurum ve kuruluşlar belirli bölge ve kabilelerde uzmanlaşırlar. Örnek olarak, Field Museum, Pueblo ve Plain kabileleri anlatmaları üzerinde uzmanlaşmış; California Üniversitesi, çalışma alanı olarak California'daki kabileleri seçmiştir; Jesup North Pasific Expedition, Kuzey Pasifik kıyılarındaki kabilelere; Columbia Üniversitesi, kuzey Pasifik kıyılarına ve Canadian Geological Survey ise, Orta ve Doğu Woodland kabilelerine yönelik araştırma ve yayınlar yapmıştır. American Ethnological Society ise metinlerin tercüme edilmesine ve yayınlanmasına yoğunlaşmıştır. Bütün bu kurum ve kuruluşların yanında bağımsız derlemeciler de Amerikan Yerlilerinin anlatmalarıyla ilgili pek çok yayın yapmıştır. 1890'lı yıllar ve 20. yüzyıl boyunca devam eden yoğun araştırmalar hakkında burada yer verilen bilgileri aktaran Stith Thompson, Amerikan Yerlileri dışında hiçbir Yerli grubunun anlatmalarıyla ilgili bu kadar kapsamlı ve doğru kayıtlar bulunmadığını vurgulamıştır [Thompson 1966: XV-XVI].

Lewis Spence'in "North American Indians Myths and Legends (Kuzey Amerikan Yerlilerinin Mit ve Efsaneleri)" adlı kitabında (ilk baskısı 1914 yılında yapılmıştır) Kuzey Amerikan Yerli efsane ve mit metinlerine yer verilmiştir. Kitabın sonunda efsane kahramanlarının adları, kabileler ve yerlerden oluşan bir Dizin'de bulunmaktadır. Kitabın ilk bölümünde kabilelerin

tarihi ve gelenekleri hakkında bilgi verilmekte, diğer bölümlerde ise Algonquian, Iroquois, Sioux ve Pawnees kabilelerinin anlatma metinleri yer almaktadır.

Spence'den bir yıl sonra, 1915 yılında Paul Radin, "Literary Aspects of North American Mythology (Kuzey Amerika Mitolojisinin Edebi Yönleri)" adlı çalışmasını Kanada Jeolojik Araştırmalar Müzesi Bülteni içinde yayınladı. Anlatmalardaki stilistik elementlerin ve tematik materyallerin incelendiği makalede, Kuzey Amerikan Yerli mitolojisinin kendine özgü bir edebiyat olduğu öne sürülmüştür. Radin, aynı mitin versiyonlarının çeşitliliğinin, dinleyicinin dikkatini çekmek amacıyla anlatıcının eşsiz sanatsal yaratıcılığıyla ve stilistik elementlerin bir veya daha fazla varyasyonu ile açıklanabileceğini ileri sürer [Ullom 1969: 7]. Anlatıcının performansına dikkati çeken Radin, yazar ve anlatıcı arasındaki yaratıcılığa dair paralelliklerden yola çıkarak anlatıcının performansının dinleyiciye bağlı olarak değişmesi ve metnin de anlatıcıya bağlı olarak değişmesi noktasına vurgu yapmıştır.

19. yüzyılda hızla artan çalışmalarda Franz Boas'ın büyük etkisi olduğunu daha önce belirtmiştik. Amerikan Yerli mitlerini tasnif eden ve yaygın gelenekleri kaydeden Boas'ın [Bastian-Mitchell 2004: 28].

Boas'ın çalışmalarına kadar geçen sürede Amerikan Yerli anlatma metinlerinin toplanması ve yayınlanmasıyla ilgili pek çok çalışma yapılmıştır. Boas'ın çalışmaları ise, geleneksel Amerikan Yerli hikaye anlatıcılarının rolünü ve önemini ilk defa vurgulaması bakımından dikkat çekicidir. Boas, anlatıcının performansını artistik bakımdan incelemiş ve dinleyicinin etkisi ve talepleri üzerinde durarak anlatmaların toplumsal işlevini değerlendirmiştir. 1916 yılında "Annual Report of the Bureau of American Ethnology" içinde yayınlanan "The Development of the Folk-Tales and Myths (Anlatmalar ve Mitlerin Gelişimi)" adlı makalesinde, Amerika'nın Pasifik kıyılarındaki anlatmaları inceler ve anlatmalarda yer alan olayların kültür bölgeleri ve kabileler arasında geniş bir yayılıma sahip olmakla birlikte anlatıldıkları bölgenin ve günlük hayat pratiklerinin etkisiyle karakteristik özellik de gösterdiğini tespit eder. 1896 yılında Journal of American Folklore dergisinde yayınlanan "The Growth of Indian Mythologies. F. Boas, A Study Based upon the Growth of the Mythologies of the North Pacific Coast (Yerli Mitolojilerinin Yayılması, Kuzey Pasif Kıyısındaki Mitolojilerinin Yayılması Üzerine Bir Araştırma)" adlı makalede ise, anlatmaları karşılaştırıp yayılma ve kısıtlanma süreçleriyle ilgili tespitler yapar. Bu çalışmalar, Amerikan Yerli anlatmalarının kültür bölgeleri ve kabileler arasındaki yerellik ve/veya yaygınlığının tespit edilmesi ve ortak tip ve konuların yaygınlık ve yerelliğinin nedenlerinin sorgulanması bakımından ilk ve önemli çalışmalardır.

1914 yılında Journal of American Folklore dergisinde yayınlanan "Mythology and Folk-Tales of the North American Indians (Kuzey Amerika Yerlilerinin Mitoloji ve Anlatmaları)" adlı makalede; mit, efsane ve masallar ilkel sanat bağlamında incelenmiştir. Anlatmaların şekil ve konularıyla kültürel yapı ilişkisinin ortaya konduğu bu çalışmada, mit ve diğer anlatma türlerini birbirinden ayırması için tarihi konu, olay ve kişilerin anahtar olarak ele alınabileceği ilk defa önerilmiştir. Günümüz folklor çalışmalarında etkili olan Boas'ın tespiti, "Mit ve Efsane" terimlerinin tartışıldığı kısımda ayrıntılı olarak ele alınacaktır.

Boas'ın 1940 yılında New York'ta Macmillan yayınevi tarafından yayınlanan "Race, Language and Culture (İrk, Dil ve Kültür)" adlı kitabı bu tarihe kadar yaptığı çalışmaların bir sonucudur. Teorik bakımdan kültür, dil ve ırk ilişkisinin karşılaştırmalı olarak incelendiği çalışmada kullanılan yöntem, Boas'ın öğrencileri ve takipçileri tarafından devam ettirilmiş ve geliştirilmiştir. Boas'ın çalışmalarını sürdüren öğrencilerinin Amerikan Yerli metinleriyle ilgili yayınları, ağırlıklı olarak Journal of American Folklore dergisinde yayınlanmıştır [Rudy 2013: 11].

Boas'ın anlatma metinleri ve anlatıcının toplumsal rolü ve işlevi üzerine yaptığı araştırmalar yanında, karşılaştırmalı çalışmaları da daha sonraki araştırmalar üzerinde önemli bir etkiye sahiptir. Kuzey ve Güney Amerikan Yerli anlatmalarının karşılaştırılmasıyla ilgili çalışmalar Boas'ın etkisiyle başlamıştır. Boas, Amerikan Yerli anlatmaları ve Asya'daki anlatmalar arasındaki karşılaştırmalı çalışmaların da öncüsüdür. Yukarıda belirtildiği gibi, aslında bu konudaki ilk çalışma Taylor tarafından yapılmıştır. 1865 yılında yayınlanan Edward Burnett Taylor'un "Research into the Early History of Mankind and the Development of Civilization" adlı kitabında Amerikan Yerli anlatmaları ile Asya anlatmaları arasındaki paralelliklere değinilmiştir. Ancak, burada belirtmekte fayda vardır ki, bu çalışmada yapılan karşılaştırmada belirli bir sistem kullanılmamış olmasına rağmen, Asya ve Kuzey Amerika anlatmalarını karşılaştıran ilk çalışma olması ve Boas'ın çalışmaları için öncülük etmesi bakımından önemlidir [Dundes 1967: 61-62]. Alan Dundes, bu dönemden sonra başlayan karşılaştırmalı çalışmalara bir eleştiri getirmekte ve Avrupa kökenli araştırmacıların karşılaştırmalarda farklılıklardan çok benzerliklere yoğunlaştığını ve bu nedenle Amerikan Yerli anlatmalarının kendine özgü ve diğer kültürlerden farklı olan büyük bir kısmının göz ardı edildiğini bildirmektedir [Dundes 1967: 63].

Boas'ın takipçilerinden biri de Stith Thompson'dur. 1914 yılında Thompson "European Borrowings and Parallels in North American Indian Tales (Kuzey Amerika Yerli Anlatmalarında Avrupalılardan Ödünçlemeler ve Paralellikler)" adlı doktora tez çalışmasını tamamlamıştır. Thompson, Avrupa kökenli Kuzey Amerikan Yerli anlatmalarını tespit etmeye çalıştığı tezi antropoloji ve edebiyat araştırmalarında oldukça faydalı olmuştur. Çünkü o dönemde antropolojistler katıksız, yani başka kültürlerle etkileşimi olmayan, Amerikan Yerlilerinin anlatmalarını derlemeye çalışıyorlardı. Ancak Thompson'un iki kültür arasındaki, tek yönlü, etkileşimi ortaya koyan metinleri ve incelemesi farklı bir bakış açısı getirdiği için antropologların ilgisini çekmiş ve antropoloji çalışmalarında yönlendirici olmuştur [Dundes 1967: 64].

Thompson'un çalışması motif indeks çalışması olup, bu konudaki ilk kapsamlı çalışmadır ve folklor araştırmacıları için de oldukça önemlidir. Thompson'un araştırmasıyla karşılaştırmalı araştırmalar farklı bir boyut kazanmış ve motif bazında tespit ve karşılaştırmalara bağlı inceleme yöntemini kullanan Thompson takipçileri onun çalışmalarının açtığı yoldan ilerlemiştir.

Thompson'un 1929 yılında yayınlanan ve 1966 yılında tekrar basılan "Tales of the North American Indians (Kuzey Amerikan Yerlilerinin Anlatmaları)" adlı çalışması bir kilometre taşıdır. Kitapta anlatmaların motif numaralarına yer verilmiştir. Anlatmalar tür bakımından tasnif edilmemiş olsa da, eserin bölümleri bu konuda fikir verecek nitelikte düzenlenmiştir. Örnek olarak; "Mitolojik Hikâyeler, Mitik Olaylar, Trickster (Hilebaz) ve Kahramanların Anlatmaları, Öteki Dünyaya Yolculuk ve Hayvan Karı ve Kocalar" vb. gibi... Daha önce yayınlanmış 96 anlatma metninin yer aldığı kitabın "Karşılaştırmalı Notlar" başlıklı bölümü asıl inceleme kısmını oluşturur [Thompson 1966].

1920'li yıllara kadar Amerikan Yerli kültürünü bir bütün olarak ele alan ve yansıtan bütüncül çalışmalar yoğunlukta, 1920'den sonra bireysel yansımalara yönelme olmuştur. Örnek olarak, bireysel anlatıcılardan derlenen anlatmaların koleksiyonları yayınlanmış ve Amerika kıtası ya da Kuzey Amerika yerine, belirli bir bölge veya kabilenin anlatmalarıyla ilgili yayınlar artmıştır. Örnek olarak, California'daki kabilelerin anlatmalarıyla ilgili "Areal Affiliations of California Folktales (California Anlatmalarında Gerçek Olmayan Üyelikler)" adlı inceleme, Gayton tarafından 1935 yılında yayınlanmıştır. Dundes tarafından mükemmel bir

çalışma olarak tanımlanan bu inceleme belirli bir tema üzerine hazırlanmış bir inceleme çalışmasıdır. Karşılaştırmalı notları bakımından önemli olan Newman'ın "Yokuts and Western Mono Myths (Yokutlar ve Batı Mono Miti)" adlı çalışması 1940 yılında yayınlanmıştır. California'daki Shasta folkloruyla ilgili bir başka karşılaştırma çalışması ise Holt tarafından hazırlanan ve 1942 yılında yayınlanan doktora tez çalışmasıdır. Güneydoğu'da David French'in 1940 yılında tamamladığı yüksek lisans tez çalışması Apache anlatmalarını içerir. Apache anlatmalarıyla ilgili bir diğer çalışma ise Opler'in "Myths and Tales of the Chiricahua Apache Indians (Chiricahua Apache Yerlilerinin Anlatma ve Mitleri)"dir. Doğu'da ise Fisher'in Algonkian folkloru ile ilgili araştırması ve Schoolcraft'ın Ojibwa anlatmaları üzerine hazırladığı ve 1946 yılında yayınladığı çalışması önemli eserler arasında yer alır [Dundes 1967: 67]. 1920'li yıllarda başlayan ve belirli bir kabile ve bölge üzerine yoğunlaşan bu çalışmalar, ağırlıklı olarak metin yapıları olmakla birlikte pek çoğu incelemeye de yer vermiştir.

Alan Dundes 1964 yılında "The Morphology of North American Indian Folktales (Kuzey Amerika Yerli Masallarının Morfolojisi)" adlı kitabını yayınladı. Helsinki'de Folklore Fellows Communication'da yayınlanan eser, yapısal inceleme örneği olması bakımından önemlidir. Bu kitap, anlatmaların şekli üzerine hazırlanmış bilimsel bir incelemedir ve anlatmaların yapısal olarak incelenmesi için bir model sunar. Dundes'in, Propp'un ünlü metodundan yola çıkarak geliştirdiği metodun örnek uygulamalarını içermektedir.

19. yüzyılın başından itibaren Amerikan Yerli sözlü kültürüyle ilgili çalışmalara katkı sağlayanlar arasında; Ruth Benedict, Natalie Curtis, Frank Hamilton Cushing, George Dorsey, Richard Erdoes, George Bird Grinnell, Claude Lévi-Strauss, Alice Marriott, Alfonso Ortiz, Elsie Clews Parsons, Paul Radin, Lewis Spence, and Ruth Underhill öncelikli olarak yer alır. Anlatma metinlerinin koleksiyonlarının yayınlanmasında ise şu araştırmacılar öne çıkmaktadır: Tsimshian anlatmaları konusunda William Beynon ve Henry Tate, Kwakiutl anlatmaları konusunda George Hunt, Tillamook anlatmaları konusunda Mourning Dove for the Okanagan ve Clara Pearson ve Dakota (Sioux) anlatmaları konusunda Ella Deloria metinleri bir araya getirmiş ve yayınlamıştır. Amerikan Yerli anlatmalarıyla ilgili metin koleksiyonları 1887 ve 1934 yılları arasında yoğun olarak yayınlanmıştır [Bastian-Mitchell 2004: 29].

Anlatıcılardan derlenerek ya da daha önceki yayınlardan toplanarak bir araya getirilen metinlerin bu koleksiyonlarının söz konusu tarihler arasında artış göstermesinde yukarıda çalışmalarını ayrıntılı olarak ele aldığımız araştırmacıların çalışmalarının etkisi büyüktür. Çünkü bu araştırmacılar Amerikan Yerlilerinin sözlü kültür ve metinlerine dikkati çekmiş ve kültürel çalışmalardaki önemine işaret ederek, daha sonraki araştırmacılar için yol gösterici olmuşlardır. Daha sonraki derleme ve yayınlarda, söz konusu araştırmaların etkisinde ve izinde yapılmıştır. Bir sonraki kısımda bu çalışmalar hakkında bilgi verilmiştir.

Amerikan Yerli Anlatmalarının Yer Aldığı Kaynaklar

Bu kısımda, Amerikan Yerli anlatma metinlerinin yer aldığı ve incelemelerde yaygın olarak kullanılan kaynaklar kronolojik olarak ele alınmış ve bu kaynaklar hakkında bilgi verilmiştir.

George A. Dorsey'in 1904 yılında yayınlanan "Traditions Of The Skidi Pawnee (Skidi Pawnee-Kabilesinin- Gelenekleri)" adlı kitabında, bugün Oklohoma'daki Pawne rezervasyonunda yaşayan Skidi-Pawne kabilesinden 19. yüzyılda derlenmiş anlatmaları içermektedir. Mitler ve efsanelerin geleneksel desenler ya da sembollerle dans ve şarkılar ile anlatmalar arasındaki ilişki üzerinde durulmuş ve Amerikan Yerli kültürü bu ilişkiler çerçevesinde incelenmiştir.

Ella E. Clark tarafından hazırlanan "Indian Legends of the Pasific Northwest (Kuzeybatı Pasifik Yerli Efsaneleri)" [1953] adlı kitapta Washington ve Oregon'daki yüzden fazlaya kabileye ait anlatmalara yer verilmiştir. Dağlarla göller ve hayvan insanlarla ilgili efsane metinleri yer almaktadır. Clark'ın 1966 yılında yayınladığı "Indian Legends from The Northern Rockies (Kuzey Kayalıklarından Yerli Efsaneleri)" adlı kitabında ise; Rocky Dağlarındaki kuzey Pasifik kıyılarındaki yaylalarda yaşayan Nez Percés, Salishan, Kutenais, Shoshois, Algonquian ve Sioux kabilelerinden derlenmiş anlatmalar yer almaktadır. Anlatmaların başlangıcında konuyla ilgili gelenek ve inanmalar hakkında ve de derlenen kabilenin tarihçesiyle ilgili kısa bilgi yer almaktadır.

Adolph H. Wolf tarafından 1972 yılında yayınlanan "Legends (Efsaneler)" adlı kitapta, farklı kabilelerden derlenmiş 22 anlatma yer almaktadır. Kitaptaki "A Good Medicine Book" alt başlığında yer alan anlatmalar, Kuzey Amerika'nın kuzeydoğu kıyılarındaki kabilelerden derlenmiştir. Bu kitapta sadece metinler yer almakta olup, anlatmalarla ilgili inceleme bulunmamaktadır.

Richard Erdoes ve Alfonso Ortiz'in editörlüğünde hazırlanan "American Indian Myths and Legends (Amerikan Yerli Mit ve Efsaneleri)" [1984] adlı kitapta toplam 80 kabileye ait 160 metin yer almaktadır.

Gretchen Will Mayo tarafından 1986 yılında yayınlanan "Earthmaker's Tales, North American Indian Stories About The Earth Happening (Yaratıcıların Anlatmaları: Dünyanın Oluşumu Hakkındaki Kuzey Amerikan Yerli Hikâyeleri)" ve 1987 yılında yayınlanan "Star Tales, North American Indian Stories about the Stars (Yıldız Anlatmaları: Yıldızlar Hakkındaki Kuzey Amerikan Yerli Hikâyeleri)" adlı kitaplarda, farklı kabilelerden derlenmiş yıldızlar ve yeryüzü hakkındaki anlatmalar yer almaktadır. Bu kitaplarda sadece metinler yer almakta olup, anlatmalarla ilgili inceleme bulunmamaktadır.

Alethea K. Helbig tarafından 1987 yılında yayınlanan "Nanabozhoo Giver of Life (Hayat veren Nanabozhoo)" adlı kitap, Ojibwe kabilesinden derlenmiş kabilenin kültür kahramanı Nanabozhoo hakkındaki 60 anlatma yer almaktadır. "Nanabozhoo" ya da Ulu Tavşan, bir hilebaz tipidir ve en yaygın hilebaz karakterleri olan çakal ve kuzgundan farklı olan tek hilebaz karakteridir.

E. Ella Clark ve Margot Edmonds tarafından hazırlanan "Voices of the Winds: Native American Legends (Rüzgârların Sesleri: Amerikan Yerli Efsaneleri)" [2003; ilk baskı 1989] adlı kitap, yazarın yaşlı anlatıcılardan dinlediği 130 efsane metnini içermektedir. Efsaneler toplam 60 kabile ve gruba aittir ve metinlerin başında anlatıcı ve grupla ilgili bilgi notu da yer almaktadır.

Claude Lévi-Strauss'un Kuzey ve Güney Amerika'daki vaşakla ilgili anlatmaların pek çok kabiledaki varyantlarının bir araya getirildiği kitabında, vaşak (lynx) ve çakal (coyote) arasındaki zıtlığı "ikizlik"le açıklanmıştır. Vaşak ve çakal, sis ve rüzgâr, somon ve dağ keçisi, yer altı ve su altı dünyaları gibi çift yapıların zıt ikizliğini ve bu ikiz yapıların nedenlerini ve işlevlerini kültür ve doğa ile ilişkileri inceleyerek açıklayan Lévi-Strauss, bu kitapta söz konusu dikatomik yapıları analiz etmiştir [Lévi-Strauss 1991].

Arthur E. Griffin tarafından 1993 yılında yayınlanan "More Ah Mo: Indian Legends From The Northwest (Daha Fazla Ah Mo: Kuzeydoğu Amerikan Yerli Efsaneleri)" adlı kitaptaki metinler, Griffin'in 1884 ile 1947 yılları arasında Kuzeydoğu Pasifik Yerlilerinden yaptığı derlemeler Griffin'in torununun oğlunun editörlüğünde yayınlanmıştır. Kitabın "Giriş" kısmında anlatma geleneği, anlatıcı ve dinleyici arasındaki ilişki ve efsanelerin işlevleri konularına kısaca değinilmiştir.

Bobby Lake-Thom'un 1997 yılında yayınlanan "Spirits of the Earth (Dünyanın İyeleri)" adlı kitabında efsane ve mit metinleri yer almaktadır. Amerikan Yerli şifacısı (şaman) Boz Ayı Bobby Lake-Thom'un anlattığı anlatmaların yer aldığı kitapta, ayrıca bu metinlerin farklı kabilelerden derlenmiş varyantlarının yayınlandığı kaynaklar da belirtilmiştir. Kitapta, hayvanlarla ilgili efsane ve mitlerin yanında rüyalar ve kehanetlerle ilişkili anlatmalar da yer alır. Rüya ve kehanet anlatmalarının tamamında hayvanlar bulunmaktadır. Kitapta, hayvanların rüya ve kehanetlerdeki anlamı hakkında bilgi verilmiştir.

R. Erdoes tarafından hazırlanan ve editörlüğünü A. Ortiz'in yaptığı "American Indian Trickster Tales -Myths and Legends (Amerikan Yerli Hilebaz Masalları-Mit ve Efsaneleri)" [1999] adlı kitapta Hilebaz (Trickster) anlatmalarına yer verilmiştir. Kurnazlığı ve hileleriyle her zaman sorun yaratan hilebaz olayların akışını bütünüyle değiştirir. Kurnazlığın baskın olduğu karakterler iyilik ve kötülüğü karşı karşıya getirmekte ve olayların akışını değiştirerek hem anlatmayı hem de olayları tamamıyla etkilemektedir. Hilebaz, Amerikan Yerli anlatmalarında özel bir karakterdir. Kabilelere göre değişik isim ve şekiller alabilir: Coyote, Rabbit ve Iktomi gibi.

George E. Lankford'un "Native American Legends of the Southeast: Tales from the Natchez, Caddo, Biloxi, Chickasaw, and Other Nations (Güneydoğu Amerikan Yerli Efsaneleri: Natchez, Caddo, Biloxi, Chickasaw, ve Diğer Kabilelerden Masallar)" [2011] adlı kitabı metinler ve incelemeden oluşmaktadır. 131 metni içeren eserde metinler konu bakımından tasnif edilmiş olup, kabileler ve mekânlarla ilgili bilgi de yer almaktadır.

Sonuç olarak, Amerikan Yerli anlatmalarıyla ilgili çalışmalar, Avrupalıların Amerika kıtasına gelmesiyle başlamıştır. İlk çalışmalar, seyyah, tüccar ya da askerlerin kaydettiği anlatmalar ve bu anlatmaları içeren yayınlardır. 18. yüzyılda yapılan ve daha çok metin yayınları şeklinde olan çalışmaların ardından, 19. yüzyılda bilimsel nitelikli pek çok yayın yapılmıştır. Amerikan Yerlileri hakkındaki yayınlar, Henry Rowe Schoolcraft, Daniel Garrison Brinton, Edward Burnett Taylor, Thomas F. Crane, Lewis Spence ve Paul Radin gibi araştırmacıların çalışmalarıyla hız kazanmıştır. 20. yüzyıla gelindiğinde Franz Boas, Stith Thompson, Alan Dundes gibi araştırmacıların çalışmalarıyla, Amerikan Yerlileri hakkındaki yayınlar nicelik bakımından olduğu kadar nitelik bakımından da değer kazanarak artmıştır.

Amerikan Yerli anlatmalarıyla ilgili en önemli ve öncü bilimsel araştırma olan ve bugün de folklor araştırmaları için en önemli kaynaklardan birini oluşturan Motif İndeks çalışmasının yazarı Stith Thompson, başka hiçbir ilkel insan grubunun anlatmalarının Amerikan Yerli anlatmaları kadar doğru ve geniş derleme kaydı bulunmadığını [Thompson 1966: XVI] belirterek, Kuzey Amerikan Yerli anlatmalarının üzerinde en fazla derleme çalışması yapılmış Yerli anlatmaları olduğunu belirtir.

Kuzey ve güney dâhil olmak üzere bütün Amerika kıtasında yaşayan kabileler 400'den fazla dili konuşmaktadır. Bu dillerin sayısı ve birbiriyle ilişkileri üzerindeki tartışmalar devam etmekte olup, Greenberg, kuzey ve güney dâhil olmak üzere bütün Amerika kıtasında konuşulan 400'den fazla Yerli dilini genetik-linguistik yöntemle inceleyerek üçlü bir tasnif geliştirmiştir. Bu tasnife göre Amerika kıtasına Asya'dan yapılan en az üç farklı göçe bağlı olarak Amerikan Yerli dilleri "Eskimo-Aleut", "Na-Dene" ve "Amerind" olmak üzere üç dil ailesine ayrılır [Greenberg 1992: 94-98]. Greenberg, Bering Boğazı'ndan binlerce yıl arayla yapılan üç büyük göçe bağlı olarak oluşan üç dil ailesini Asya kıtasındaki dillerle ilişkilerine göre de tasnif etmiştir. Yani bu üçlü tasnif üç farklı dönemdeki göçlerle ve Asya dilleriyle ilişkili olarak sınıflandırılır [Greenberg 1992: 94-96]. En eski göç Ameridlerdir ve Amerid dil ailesi "Avrasyatik" dillerle bütünüyle ilişkilidir. İkinci göç Na-Dene'dir ve Sino-Tibetan ve Yeniseian

(Yenisey lehçesi) dilleriyle ilişkilidir [Greenberg 1992: 97]. Avrasya dil aileleri, Avrasyatik diller Hint-Avrupa, Ural-Yukagir, Türk Lehçeleri, Moğolca, Korece, Tungus, Japonca, Ainu, Gilyak, Çukçi-Kamçatka ve Eskimo-Aleut'tur. Eskimo-Aleut, Avrasyatik dillerin bir grubuyken, Amerind, bütünüyle Avrasyatik dil grubuyla ilişkilidir [Greenberg 1992: 97]. Greenberg'in üçlü linguistik tasnifinin etkisi ve genel olarak kabul edildiği görülmektedir. Bu nedenle Greenberg'in tasnifinin Türk lehçeleri ve Amerikan Yerli dilleri arasındaki ilişkinin incelenmesi noktasında da önemli olduğunu düşünmekteyiz.

Amerika Birleşik Devletleri'nde coğrafi ve ekolojik olarak tasnif edilmiş 10 kültür bölgesine ayrılan kabileler, 100'den fazla dili konuşmaktadır [Bastian-Mitchell 2004: 7-8]. Federal hükümetin 2015 verilerine göre 566 kabile tespit edilmiştir [loc.gov].

Başta Amerika Birleşik Devletleri'nde yaşamış olan ve halen yaşayan kabileler olmak üzere Kuzey Amerikan Yerli anlatmalarıyla ilgili çalışmalar, 1492 yılında Amerika kıtasını keşfettiği kabul edilen Cristopher Columbus'la birlikte başlar. Doğu Hindistan'a geldiğini düşünen Columbus, Yerlileri "Indian (Hintli)" olarak adlandırır ve Amerikan Yerlilerinin Hintliler ve Hindistan'la bir ilişkisi olmamasına rağmen bu terim "Native" terimiyle birlikte halen kullanılmaktadır. Amerikan Yerlileriyle ilgili ilk derleme yayını, 1496 yılında Friar Ramon Pané tarafından hazırlanan "On the Antiquities of the Indians (Yerlilerin Gelenekleri Hakkında) adlı kitaptır. Columbus'la birlikte Amerika'ya Ramon Pané, Yerlilerin gelenekleri hakkında bilgi toplamak amacıyla bu seyahate katılmıştır. Anlatmalarla ilgili daha sonraki kayıtlar da Amerika'ya gelen Avrupalı tüccar ve misyonerler tarafından yapılmıştır. Amerikan folklor çalışmalarının babası kabul edilen Henry Rowe Schoolcraft, 1820'li yıllarda derlemeler yapmış ve en önemli çalışmalarını yayınlamıştır. 1890'ların başından itibaren Franz Boas'ın çalışmaları etkili olmuştur. Folklor alanındaki çalışmalar, Boas'ın takipçilerinden olan Stith Thompson'un Amerikan Yerli anlatmalarının motiflerini tespit ettiği ve 1929 tarihinde ilk baskısı yayınlanan doktora tez çalışmasıyla devam etmiştir. Bu çalışmada yer verilen yayınlar, Kuzey Amerikan Yerli anlatmalarının yayımlandığı temel eserler olup, günümüzde devam eden inceleme çalışmaları için önemli metin kaynaklarıdır.

KAYNAKÇA

- 📖 BASCOM W. R. [1965]. "The Forms of Folklore: Prose Narratives". *The Journal of American Folklore*, S. 78 (307), ss. 3-20.
- 📖 BASTIAN D. E. - MITCHELL J. [2004]. *Handbook of Native American Mythology*. Santa Barbara, California: ABC-CLIO Press.
- 📖 BOAS F. [1914]. "Mythology and Folk-Tales of the North American Indians". *The Journal of American Folklore*, S. 27 (106), ss. 374-410.
- 📖 BOLNICK D. A. - SHOOK B. A. - CAMPBELL L. - GODDARD I. [2004]. "Problematic Use of Greenberg's Linguistic Classification of the Americas in Studies of Native American Genetic Variation". *AJHG (Am J Hum Genet)*, S. 75 (3), ss. 519-523. <http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC1182033/> Erişim Tarihi 05.01.2016.
- 📖 BRINTON D. G. [1868]. *The Myths of the New World: a Treatise on the Symbolism - Mythology of the Red Race of America*, Londra: Trübner-Co.; New York: Leyboldt-Holt http://www.digitalbookindex.org/subject_search/search010folklore/nativeamericana/ Erişim Tarihi 05.01.2016.

- BRUCHAC J. [2003]. *Our Stories Remember: American Indian History, Culture, and Values Through Storytelling*, ABD: Fulcrum Publishing.
- DUNDES A. [1967]. "North American Indian Folklore Studies", *Journal of American Folklore*, S. 56 (1), ss. 53-79.
- GREENBERG J. - RUHLEN M. [1992]. "Linguistic Origins of Native Americans". *Scientific American*, S: 267 (5), ss. 94-99.
- HIRSCHFELDER A. - MOLIN P. F. [2012]. *The Extraordinary Book of Native American Lists*, ABD: Scarecrow Press.
- LANKFORD G. E. [2011]. *Native American Legends of the Southeast: Tales From the Natchez, Caddo, Biloxi, Chickasaw, and Other Nations*, Alabama: University Alabama Press (First Published 1987).
- LEVI-STRAUSS C. [1991]. *The Story of Lynx*. C. Tihanyi [Trans.] Chicago: University of Chicago Press.
- PERDEU T. - GREEN M. D. [2010]. *North American Indians A Very Short Introduction*, New York: Oxford University Press.
- RUDY J. T. [2013]. "American Folklore Scholarship, Tales of the North American Indians, and Relational Communities", *Journal of American Folklore*, S. 126 (499), ss. 3-30.
- SCHOOLCRAFT H. R. [1977]. *The Myth of Hiawatha and Other Oral Legends of the North American Indians*, New York: Kraus Reprint Co.
- SUTTON M. Q. [2000]. *An Introduction to Native North America*, Boston: Allyn and Bacon.
- THOMPSON S. [1966]. *Tales of the North American Indians*, Indiana: Indiana University Press.
- TRUER A. [2014]. *Atlas of Indian Nations*, Washington: National Geographic.
- <http://www.census.gov/prod/cen2010/briefs/c2010br-10.pdf> Erişim Tarihi 05.01.2016.
- <http://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/tribe> Erişim Tarihi 05.01.2016.
- <http://www.loc.gov/catdir/cpsol/biaind.pdf> Erişim Tarihi 05.01.2016.
- <http://www.native-languages.org/countries.htm> Erişim Tarihi 05.01.2016.
- http://www.ncai.org/about-tribes/indians_101.pdf Erişim Tarihi 05.01.2016.